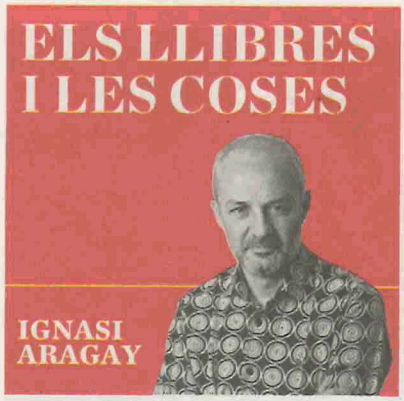

Quin Gaziel és el bo? (1)

El millor Gaziel (1887-1964) és el del principi i el del final. El joveníssim estudiant de les cròniques de la Primera Guerra Mundial que el consagren (ara les teniu reunides a *De París a Monastir*, ed. Libros del Asteroide) i el que escriu des de la decepció i el retir, des de la llibertat interior. És a dir, el jove que s'arrisca i que, en realitat, encara no sap que fa periodisme, i el vell que recapitula i que ja ha deixat de fer periodisme, apartat pel règim franquista. En el segon cas, és el Gaziel alliberat de la servitud del dia a dia i de la cotilla de *La Vanguardia*, que va dirigir del 1920 al 1936 i que, tot i no ser un diari de partit, sí que era, esclar, un diari amb ideologia. Aquest Gaziel vençut però retrobat amb si mateix és el de les memòries reeditades per Proa, *Tots els camins duen a Roma*, en què, després de les *Meditacions en el desert (1946-1953)*, agafa la distància definitiva.

Entremig tenim el Gaziel analista polític, que naturalment és important i influent, però que sobretot ho va ser al seu moment, en la remor del trepidant primer terç del segle XX català. Com no pot ser d'una altra manera, llegit avui, malgrat la seva lucidesa i honestedat, resulta més circumstancial i discutible. Els textos d'aquests anys de plenitud periodística els podeu tastar en l'interessant *Tot s'ha perdut*, dins la *Biblioteca del Catalanisme* de RBA, a cura de Jordi Amat i amb pròleg d'Enric Juliana, que ens adverteix: és un autor que renya, i jo afegiria que renya especialment el catalanisme, i encara més concretament el catalanisme culte i altiu dels seus companys de generació i de colla, el d'Acció Catalana.

RBA - LA MAGRANA

EL MILLOR GAZIEL: EL JOVE QUE S'ARRISCA I L'HOME VENÇUT I RETIRAT QUE VA A BUSCAR L'ESSÈNCIA

Anem, però, a les memòries. Elevant-se per damunt dels esdeveniments, retrobat amb la seva sentimentalitat i amb el país, el Gaziel de *Tots els camins...* és el que en la distància millor retrata aquells temps convulsos de l'inici de la centúria passada. Abandona l'esgrima política i torna a l'essència: "Vull consagrar totalment les meves darreres forces a les tres realitats superiors, per a mi, a les altres: la nostra terra, la nostra gent, la nostra parla". Escrit en plena dictadura, la primera edició data del 1953. Era el seu llegat final. Una obra feliçment recuperada, un petit gran monument per on transiten des de mossèn Cinto fins a Joan Maragall. Sens dubte mereix peça a part. Us en parlaré la setmana que ve.